

**Документи під час податкової
перевірки
VS
докази у податкових спорах**

*Олександр Мінін,
старший
партнер
KM Партнери*

*Юлія Кривомаз,
старший
радник
KM Партнери*

ЯКІ ДОКУМЕНТИ ТА В ЯКОМУ ОБСЯЗІ ПЛАТНИК МАЄ НАДАТИ ДО ПЕРЕВІРКИ?

За загальним правилом платники формують показники податкової звітності на підставі даних документів, зазначених п. 44.1 ст. 44 ПКУ.

«44.1. Для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, **на підставі**

- (1) первинних документів,
- (2) реєстрів бухгалтерського обліку,
- (3) фінансової звітності,
- (4) інших документів,
- (5) інформації,

пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Платникам податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, не підтверджених документами, що визначені абзацом першим цього пункту».

Визначений у п. 44.1 ПКУ обсяг документів «вузький» та не охоплює, наприклад, загальні господарські, операційні, інші робочі документи, документи в рамках перевірки контрагента, виходячи з принципу обачності при його обранні тощо.

Це кореспондує з положеннями ст. 83 та 85 ПКУ.

«Стаття 83. Матеріали, які є підставами для висновків під час проведення перевірок

83.1. Для посадових осіб контролюючих органів під час проведення перевірок підставами для висновків є:

83.1.1. документи, визначені цим Кодексом;

83.1.2. податкова інформація;

83.1.3. експертні висновки, надані відповідно до статті 84 цього Кодексу та інших законів України;

83.1.4. судові рішення;

83.1.5. виключено;

83.1.6. податкові консультації, інші матеріали, отримані в порядку та у спосіб, передбачені цим Кодексом або іншими законами, контроль за дотриманням яких покладений на контролюючі органи;

83.1.7. мультимедійна інформація (фото, відео-, звукозапис), отримана (виготовлена) контролюючими органами».

«Стаття 85. Надання платниками податків документів

85.1. Забороняється витребування документів від платника податків будь-якими посадовими (службовими) особами контролюючих органів у випадках, не передбачених цим Кодексом.

85.2. Платник податків зобов'язаний надати посадовим (службовим) особам контролюючих органів у повному обсязі всі документи, що належать або пов'язані з предметом перевірки. Такий обов'язок виникає у платника податків після початку перевірки».

З документів в основу висновків за результатами перевірки можуть бути покладені лише документи, *визначені* ПКУ ➡ див. п. 44.1 ПКУ!

П. 85.2 ст. 85 ПКУ покладає на платника податків обов'язок надавати при перевірці лише *документи* (очевидно, лише ті, що можуть бути покладені в основу висновків за результатами перевірки, тобто ті, *які визначені ПКУ*).

А якщо податкова просить/вимагає інші документи?

Наприклад, кошторис, калькуляцію, рецептуру, тексти отриманих консультацій?

Надавати чи ні?

«Ви маєте право зберігати мовчання. Будь-що, сказане Вами, може бути і буде використане проти Вас у суді. ...» (З «правила Міранди» за версією Вікіпедії).

Якщо не надати витребувані податковою документи, зокрема *інші, ніж визначені п. 44.1 ст. 44 ПКУ*, під час перевірки – які наслідки? Зокрема, чи втрачається право на посилення на них у разі спору надалі за результатами перевірки?

«44.6. У разі якщо до закінчення перевірки або у терміни, визначені в пункті 86.7 статті 86 цього Кодексу платник податків не надає посадовим особам контролюючого органу, які проводять перевірку, документи (незалежно від причин такого ненадання, крім випадків виїмки документів або іншого вилучення правоохоронними органами), що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, вважається, що такі документи були відсутні у такого платника податків на час складення такої звітності.

Якщо платник податків після закінчення перевірки та до прийняття рішення контролюючим органом за результатами такої перевірки надає в порядку пункту 86.7 статті 86 цього Кодексу документи, що підтверджують показники, відображені таким платником податків у податковій звітності, не надані під час перевірки, такі документи повинні бути враховані контролюючим органом під час розгляду ним питання про прийняття рішення».

Тобто вказане положення п. 44.6 ст. 44 ПКУ встановлює вважати відсутніми документи у разі їх ненадання під час перевірки лише щодо документів, що підтверджують показники, відображені у податковій звітності (які це документи – див. п. 44.1!).

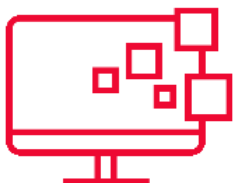
Практика підтверджує: ДПС висуває надмірні вимоги щодо надання документів, які не ґрунтуються на законодавстві.

Стаття 19 Конституції України:

«Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких **ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.**

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України».

На практиці ж існують надмірні вимоги про надання документів, які не є первинними для певного виду операцій.

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:
«первинний документ – документ, який містить відомості про господарську операцію».

Зокрема, ТТН є первинним документом лише для того учасника правовідносин, для якого перевезення є господарською операцією. Якщо мали місце операції щодо поставки товару, а не перевезення, то ТТН – не первинний документ і не може вимагатись до перевірки.

Або ж вимоги податкового органу надати документи по «належній обачності» при виборі контрагентів. Це не документи, на підставі яких формуються дані податкового обліку, а отже не ті, які могли б вимагатися податківцями під час перевірки.

На практиці наявність / відсутність таких документів покладається в обґрунтування наявності вини в діях платників податків, яка, на думку податкових органів, завжди є.

А НАДАННЯ ІНШИХ ДОКУМЕНТІВ ДО СУДУ МОЖЛИВЕ?

Ненадання інших документів під час податкової перевірки не обмежує платника податків у подачі таких доказів до суду.

Кодекс адміністративного судочинства України встановлює:

«Стаття 72. Поняття доказів

1. Доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи».

«Стаття 77. Обов'язок доказування

4. Докази суду надають учасники справи. Суд може пропонувати сторонам надати докази та збирати докази з власної ініціативи, крім випадків, визначених цим Кодексом».

Платник податків має право надавати нові докази не тільки на усіх стадіях податкового контролю, але й у суді. Обмеження судом предмету дослідження призвело би до неповноти дослідження, порушення принципу всебічного дослідження обставин справи та порушення справедливого судового розгляду.

Чи бувають помилки судів? – Так.

Наприклад, Рішення Київського окружного адміністративного суду від 21.07.2025 у справі № 320/26196/23¹:

«Між тим, суд звертає увагу, що до перевірки не надано жодних документів з **транспортного перевезення зернових, документів по зберіганню на елеваторах аналізу зерна тощо**

...

Щодо обставин подальшого долучення позивачем окремих певних первинних документів до матеріалів справи, суд зазначає таке.

При вирішенні даної справи суд враховує, що у постанові Верховного Суду від 27.02.2020 у справі № 822/1212/16,

Окрім того, у постанові Верховного Суду від 29.05.2020 у справі № 826/27811/15 зазначено, що «...суди попередніх інстанцій дійшли обґрунтованого висновку, що під час проведення перевірки позивач повинен був надати **усі документи, які стосуються її проведення.**

...

Оскільки позивач не надав документи для проведення перевірки, в тому числі, й у строк, визначений абзацом 2 пункту 44.7 статті 44 Податкового кодексу України, у контролюючого органу були законні підстави провести перевірку з використанням наявної у нього податкової інформації щодо задекларованих позивачем сум податкового кредиту та визнати ці суми не підтвердженими документально.

...

Аналогічна правова позиція висловлена в постанові Верховного Суду від 06.08.2019 у справі №160/8441/18».

Враховуючи наведене, **суд відхиляє доводи позивача про наявність у нього відповідних документів на час судового розгляду**, адже норма пункту 44.6 статті 44 ПК України вимагає наявності документів на час складення податкової звітності, встановлює правило щодо надання платником податків документів для перевірки, а також юридичний наслідок недотримання цього правила – виключення факту наявності документів на час складення податкової звітності».

¹ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/129004345>

Тобто суд фактично прирівняв ДОДАТКОВІ документи, що підтверджують обставини справи (документи щодо джерела походження товару, документи щодо подальшого руху товару), із ПЕРВИННИМИ документами та неправомірно не прийняв такі документи до уваги під час судового розгляду.

А що насправді говорить Верховний Суд з цього питання?

Постановою Верховного Суду від 20.04.2021 у справі № 560/1158/20¹ встановлено:

«У свою чергу, слід враховувати, що норми податкового законодавства не обмежують період подання платником необхідних первинних документів лише часом проведення податкової перевірки, оскільки **положення пункту 44.6 статті 44 ПК України** визначають статус показників податкової звітності, які не підтверджені необхідними документами під час перевірки, однак **не обмежують право платника довести у судовому процесі обставини, на яких ґрунтуються його вимоги, поданням виключно тих доказів, що надавались ним під час проведення податкової перевірки.** **Право надавати заперечення щодо висновків податкового органу та долучати до матеріалів справи докази на підтвердження таких заперечень надається платнику як на усіх стадіях податкового контролю, так і на стадіях судового процесу, на яких допускається подання учасником процесу нових доказів. В іншому випадку, обмеження судом предмету дослідження призвело би до неповноти дослідження та порушення справедливого судового розгляду».**

¹ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96463353>

У Постанові Верховного Суду від 08.09.2021 у справі № 816/228/17² викладена така позиція:

«Так, скасовуючи рішення суду першої інстанції, апеляційний суд керувався тим, що позивачем як під час перевірки, так і до моменту прийняття відповідачем спірних податкових повідомлень-рішень не надано первинних та інших документів за період з 1 січня 2019 року по 30 червня 2020 року за взаємовідносинами з контрагентами-постачальниками, які б засвідчували факт виконання правочинів, укладених з позивачем. Такі документи, у запитуваному контролюючим органом обсязі та за відповідні періоди, що охоплювались перевіркою, були надані лише до суду.

Дійсно, суд не може обмежити право платника податків довести у судовому процесі обставини, на яких ґрунтуються його вимоги. Також, з огляду на передбачену ПК України мету й повноваження контролюючого органу під час проведення податкової перевірки, у разі, якщо рішення контролюючого органу мотивоване саме ненаданням платником податків на вимогу контролюючого органу первинних документів, адміністративний суд, виходячи з окреслених процесуальним законом меж судового доказування, повинен перевіряти і враховувати такі обставини й винятки з них при вирішенні спору, що й було зроблено судом апеляційної інстанції».

² <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104112858>

Постановою Верховного Суду від 18.09.2025 у справі № 320/30160/23³ встановлено:

«Поряд з цим Верховний Суд дотримується послідовної позиції, що **суд не може обмежити право платника податків довести у судовому процесі обставини, на яких ґрунтуються його вимоги**. Разом з тим, з огляду на визначені нормами ПК України мету й повноваження контролюючого органу під час проведення податкової перевірки, у разі якщо рішення контролюючого органу вмотивоване **саме не наданням платником податків на вимогу контролюючого органу первинних документів, адміністративний суд, виходячи з окреслених процесуальним законом меж судового доказування, повинен перевіряти і враховувати такі обставини й винятки з них при вирішенні спору** (зокрема, але не виключно, постанови від 24 лютого 2020 року у справі № 440/4443/18, від 27 квітня 2022 року у справі № 420/13197/20).

Отже, **за існування відповідних доводів і обставин перевірці з боку суду також підлягають обставини вжиття платником податків всіх залежних від нього заходів для забезпечення повної та об'єктивної податкової перевірки**, сприяння контролюючому органу у здійсненні податкового контролю, а також добросовісність та безсторонність контролюючого органу під час реалізації своїх повноважень.

У постанові від 31 липня 2024 року у справі № 380/5630/23 Верховний Суд вказував, що **передумовою застосування приписів процесуального закону щодо доказування в адміністративних справах по розгляду податкових спорів необхідною умовою, якщо на цьому наполягають сторони, є перевірка на дотримання норм матеріального закону, якою є, зокрема, стаття 44 ПК України, від чого залежатиме оцінка доказів на їх допустимість для доведення фактів, що є предметом доказування»**.

³ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130360233>

Постановою Верховного Суду від 17.04.2025 у справі № 520/7077/2020⁴ встановлено:

«Касаційна скарга податкового органу обґрунтована лише тими доводами, що позивач під час перевірки, окрім стандартних первинних документів, не надав жодних інших документів, які б які б підтверджували реальність здійснених господарських операцій. У скарзі йдеться саме про ті документи, які зазвичай супроводжують конкретні види операцій і є характерними для підтвердження факту їх реального виконання. ...

Тобто, у пункті 44.6 ПК України йдеться саме про ненадання документів, які є мінімально необхідними для відображення операцій у податковому та бухгалтерському обліку. Інші документи перебувають поза межами дії норми пункту 44.6 статті 44 ПК України, про що Верховний Суд зробив висновок у постанові від 20 грудня 2021 року у справі № 200/6804/19-а.

У контексті наведеного вище, слід чітко розмежовувати документи, що є первинними у значенні бухгалтерського та податкового обліку, і документи, які підтверджують реальність господарських операцій.

Так, наприклад, документи, які свідчать про транспортування товарів (товарно-транспортні накладні, акти прийому-передачі товару перевізнику, дорожні листи тощо), не є первинними документами щодо операцій з продажу чи постачання товару. Первинними документами в таких випадках є саме видаткові накладні, рахунки-фактури, які безпосередньо фіксують факт здійснення господарської операції та впливають на формування податкового та бухгалтерського обліку, тобто саме ті, що безпосередньо свідчать про перехід товару від продавця до покупця та впливають на формування об'єкта оподаткування. Водночас, документи про транспортування можуть розглядатися судами виключно як докази, що свідчать про реальність відповідних господарських операцій, але їх відсутність під час перевірки не може автоматично прирівнюватися до відсутності первинних документів чи породжувати негативні наслідки, встановлені пунктом 44.6 статті 44 ПК України. ...

Отже, платник податків, оскаржуючи податкові повідомлення-рішення, має право обґрунтовувати свою позицію під час розгляду справи у суді документами, що не мають статусу первинних для відповідних господарських операцій у розумінні пункту 44.6 статті 44 ПК України. Це відповідає принципам адміністративного судочинства, насамперед принципам змагальності, офіційного з'ясування всіх обставин справи та свободи в наданні доказів, а також доведенні їх переконливості перед судом».

⁴ <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126693359>

Верховним Судом у справі № 520/7077/2020 було зроблено висновок:

1

П. 44.6 ст. 44 ПКУ встановлює вимогу надання документів, які є мінімально необхідними для відображення операцій у податковому та бухгалтерському обліку. Зазначені положення не встановлюють вимоги надання будь-яких інших документів.

2

Інші документи можуть розглядатися судами виключно як докази, що свідчать про реальність відповідних господарських операцій, але їх відсутність під час перевірки не може автоматично прирівнюватися до відсутності первинних документів чи породжувати негативні наслідки, встановлені п. 44.6 ст. 44 ПКУ.

3

Під час оскарження ППР платник податків має право обґрунтовувати свою позицію під час розгляду справи у суді документами, що не мають статусу первинних для відповідних господарських операцій у розумінні п. 44.6 ст. 44 ПКУ.

А якщо таки не надано ЯКИЙСЬ із документів за визначенням п. 44.1 ст. 44 ПКУ?

Наприклад, чомусь відсутній один із первинних документів, на кшталт акта приймання-передачі результатів робіт/послуг, проте наявні інші підтверджуючі документи за переліком п. 44.1: операція належним чином відображена в реєстрах бухгалтерського обліку, у фінансовій звітності.

Тобто більшість із документів, визначених ПКУ в якості необхідного підтвердження формування показників податкової звітності, наявна, бракує лише якоїсь частини. Наслідки?

Або документ наданий, проте не визнається в якості такого [належного] документу? Наприклад, через претензії, що в первинному документі не розкриті достатньо «зміст та обсяг господарської операції».

Звісно, за ч. 2 ст. 9 «Первинні документи та реєстри бухгалтерського обліку» Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»:

«Неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції, за умови, що такі недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції, та містять відомості про дату складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо».

Проте тут застереження, що документ таки має містити відомості про зміст та обсяг господарської операції.

Sic! Що це таке.

І, врешті-решт, дані про операцію наявні в реєстрах бухгалтерського обліку; за ч. 3 ст. 9 того ж Закону:

«3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо».

І відображаються у фінансовій звітності у складі зведених даних.

Іншими словами: підтверджуючі документи за п. 44.1 відсутні/не надані vs. претензії щодо якоїсь із складових документального підтвердження за переліком п. 44.1. Наслідки?

Із прямо передбачених ПКУ бачимо лише штраф:

«Стаття 121. Порушення встановлених законодавством строків зберігання документів з питань обчислення і сплати податків та зборів, а також документів, пов'язаних із виконанням вимог іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи

121.1. Незабезпечення платником податків зберігання первинних документів, облікових та інших реєстрів, бухгалтерської та статистичної звітності, інших документів з питань обчислення і сплати податків та зборів протягом установлених статтею 44 цього Кодексу строків їх зберігання та/або ненадання платником податків контролюючим органам оригіналів документів (крім документів, отриманих з Єдиного реєстру податкових накладних) чи їх копій при здійсненні податкового контролю у випадках, передбачених цим Кодексом, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 1020 гривень.

Ті самі дії, вчинені платником податків, до якого протягом року було застосовано штраф за таке саме порушення, -

тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 2040 гривень».

Прямо невизнання показників відповідної податкової звітності через недоліки в документальному підтвердженні не передбачено.

Аналогія ст. 204 ЦКУ для міркувань про правомірність відповідного показника податкової звітності:

«Стаття 204. Презумпція правомірності правочину

1. Правочин є правомірним, якщо його недійсність прямо не встановлена законом або якщо він не визнаний судом недійсним».

Пропонований постульований підхід: показники податкової звітності не можуть бути визнані недійсними лише через брак *якихось* підтверджуючих документів. Кожна конкретна ситуація має бути проаналізована судом з урахуванням всієї наявної інформації, і лише за наявності обґрунтованих сумнівів щодо показників із дефектами в необхідному документальному підтвердженні суд може визнати такі показники недійсними.

Як Вам такий підхід податкової: за повної відсутності підтверджуючих первинних документів за певний період (як щодо доходів, так і витрат) податкова наполягає на невизнанні витрат, а доходи під сумнів не ставить?

До того ж, у разі виникнення сумнівів у податкової щодо достовірності показників в умовах браку первинних документів, чи можна визнати добросовісним підхід, за якого податкова не вживає розумних можливих заходів для встановлення об'єктивної істини, зокрема відповідно до п. 73.5 ст. 73 ПКУ здійснювати зустрічні звірки даних суб'єктів господарювання щодо платника податків.

Під час зустрічної звірки: здійснюється зіставлення даних, отриманих від платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин, з метою документального підтвердження господарських відносин з платником податків та зборів, а також підтвердження відносин, виду, обсягу і якості операцій та розрахунків, що здійснювалися між ними.

Для оцінки дійсності показників податкової звітності має братися до уваги вся дотична доступна інформація. Лише за наявності інформації, яка дає розумні підстави для сумнівів, дійсність показників може бути під питанням; лише недоліків чи браку підтверджуючих документів для цього замало.

Іншими словами, йдемо від зворотного – від позиції суду, що лише відмінного стану документального підтвердження замало; якщо є підстави не визнавати реальність відповідних показників, то за відсутності обґрунтованих сумнівів в реальності показників, вони не можуть вважатися недійсними лише через відсутність або деяку дефектність підтверджуючих документів.

По аналогії, якщо втратив документи на майно, це не значить, що перестав бути його власником. Таке не передбачене законом. Так само не передбачено ПКУ, що лише в силу втрати чи не представлення з якихось (розумних?) причин підтверджуючих документів у якійсь частині платник податків втрачає право на вирахування відповідних витрат (це право на вирахування, до речі, вважається податковим активом, оскільки надає право на зменшення податків, іншими словами – є майном).

Відсутність певного підтверджуючого документу як підстава для НЕвизнання відповідного податкового активу прямо встановлено ПКУ тільки щодо такого конкретно визначеного випадку:

«198.6. Не відносяться до податкового кредиту суми податку, сплаченого (нарахованого) у зв'язку з придбанням товарів/послуг, не підтверджені зареєстрованими в Єдиному реєстрі податкових накладних податковими накладними/розрахунками коригування до таких податкових накладних чи не підтверджені митними деклараціями (тимчасовими, додатковими та іншими видами митних декларацій, за якими сплачуються суми податку до бюджету при ввезенні товарів на митну територію України), іншими документами, передбаченими пунктом 201.11 статті 201 цього Кодексу.

У разі коли на момент перевірки платника податку контролюючим органом суми податку, попередньо включені до складу податкового кредиту, залишаються не підтвердженими зазначеними у абзаці першому цього пункту документами, платник податку несе відповідальність відповідно до цього Кодексу.

Податкові накладні, отримані з Єдиного реєстру податкових накладних, є для отримувача товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту».

Окреме питання: якщо є така зареєстрована ПН на підтвердження відповідного кредиту, то чи може податкова ставити під сумнів цей кредит через ненадання всіх документів щодо відповідної операції за відсутності обґрунтованих підстав (інформації) ставити дійсність відповідних показників під сумнів?

Тим більше що за п. 201.10 ст. 201 ПКУ:

«Податкова накладна, складена та зареєстрована в Єдиному реєстрі податкових накладних платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів/послуг підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту.

{Абзац другий пункту 201.10 статті 201 із змінами, внесеними згідно із Законом № 4834-VI від 24.05.2012; в редакції Закону № 71-VIII від 28.12.2014}

Податкова накладна та/або розрахунок коригування до неї, складені та зареєстровані після 1 липня 2017 року в Єдиному реєстрі податкових накладних платником податку, який здійснює операції з постачання товарів/послуг, є для покупця таких товарів/послуг достатньою підставою для нарахування сум податку, що відносяться до податкового кредиту, та не потребує будь-якого іншого додаткового підтвердження.

{Пункт 201.10 статті 201 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 1797-VIII від 21.12.2016}».

Sic! Питання може бути важливим, зокрема, для визначення фактичного обсягу податкової перевірки, у тому числі щодо від'ємного значення чи відшкодування ПДВ.

*А тепер щодо «інформації» як додаткового чинника,
який може впливати на висновки.*

Стаття 83 ПКУ до переліку джерел для висновків за результатами перевірки відносить два види інформації: (1) податкову інформацію та (2) мультимедійну інформацію (фото, відео-, звукозапис), отриману (виготовлену) контролюючими органами.

Зупинимося на вимогах закону щодо податкової інформації:

«Стаття 74. Обробка та використання податкової інформації

74.1. Податкова інформація, зібрана відповідно до цього Кодексу, зберігається в базах даних Інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем (далі - Інформаційні системи) центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

...

Внесення інформації до баз даних Інформаційних систем та її опрацювання здійснюються контролюючим органом, визначеним підпунктом 41.1.1 пункту 41.1 статті 41 цього Кодексу, а також контролюючим органом, визначеним підпунктом 41.1.2 пункту 41.1 статті 41 цього Кодексу, в порядку інформаційної взаємодії відповідно до пункту 41.2 статті 41 цього Кодексу.

Перелік Інформаційних систем визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику.

74.3. Зібрана податкова інформація та результати її опрацювання використовуються для виконання покладених на контролюючі органи функцій та завдань, а також центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, для формування та реалізації єдиної державної податкової політики».

Варто поцікавитися переліком таких Інформаційних систем, в якій конкретно системі інформація, на яку посилається податкова за конкретної перевірки, ким конкретно внесена і на якій підставі зібрана з дотриманням вимог цього Кодексу.

Також варто поцікавитися, чи є в Інформаційних системах інша інформація, на користь платника податків, наприклад, щодо контрагентів, операції з якими вбачаються податковою сумнівними?

Ознаки наперед про наявність негативної інформації, яка може бути використана як підстава для висновків при перевірці:

За п. 73.3 ст. 73 ПКУ:

«73.3. Контролюючі органи мають право звернутися до платників податків та інших суб'єктів інформаційних відносин із письмовим запитом про надання інформації (вичерпний перелік та підстави надання якої встановлено законом), ... , та її документального підтвердження.

Такий запит ... має містити:

1) підстави для надсилання запиту відповідно до цього пункту із зазначенням інформації, яка це підтверджує;

...

73.3.1. Письмовий запит про надання інформації надсилається платнику податків або іншому суб'єкту інформаційних відносин за наявності хоча б однієї з таких підстав:

1) **за результатами аналізу податкової інформації, отриманої у встановленому законом порядку, виявлено факти**, які можуть свідчити про порушення платником податків податкового, валютного законодавства, законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, із обов'язковим зазначенням таких фактів у запиті;

...

3) **виявлено** недостовірність даних, що містяться у податковій декларації, поданій платником податків;

...

5) у разі проведення зустрічної звірки; ...».

А якщо таких запитів не було, то чи може це бути свідченням відсутності такої інформації, принаймні на певну дату?
Чи добросовісно діяла податкова?

Концептуальні питання роботи з документами та інформацією, які стали підставами для висновків за результатами перевірки, як з доказами, з погляду їх належності і допустимості.

Наприклад, як щодо ст. 74 КАСУ:

«Стаття 74. Допустимість доказів

1. Суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку, встановленого законом.
2. Обставини справи, які за законом мають бути підтверджені певними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування».

І питання тактики: показати при перевірці поза обов'язкових за п. 44.1 ПКУ документів ВСЕ? Чи приберегти, забезпечити на наступні етапи?

Також питання побудови встановлення законних наслідків, належної судової практики щодо випадків ненадання якогось із обов'язкових документів за п. 44.1 за наявності інших документів згідно того ж переліку (наприклад, фінансової звітності) і відсутності обґрунтованих підстав по суті (тобто якоїсь інформації, яка б давала розумні підстави для сумнівів у дійсності відповідних показників податкової звітності) поза претензій щодо бракуванню певного документу при перевірці.

Дякуємо за увагу!

Олександр Мінін,
старший партнер КМ Партнери

Юлія Кривомаз,
старший радник КМ Партнери

КМ ПАРТНЕРИ
PARTNERS

вул. Паньківська 5, 5-й поверх
Київ, 01033, Україна
www.kmp.ua, www.wts.ua

тел.: +38(044) 490 71 97
факс: +38(044) 492 88 59
admin@kmp.ua